

KOMENTÁŘ

16. 12. 2024

Využití informačních technologií v domácnostech Plzeňského kraje v roce 2023

Všechny aspekty moderního života se dnes mohou odehrávat na internetu. Nakupujeme, pracujeme, bavíme se, komunikujeme, a to vše prostřednictvím počítačů, mobilních telefonů a jiných technologií. Právě tento vývoj přispěl k výraznému navýšování vybavenosti domácností, ale také množství uživatelů konkrétních platform i v Plzeňském kraji. Po období koronavirové pandemie, kdy se potřeba počítačů a vybavenost internetem výrazněji navýšila, je nyní patrný již pozvolnější růst a v případě vybavenosti domácností počítačem v kraji dokonce pokles. Větší preference nyní směřují k připojení prostřednictvím mobilních zařízení. Internet v mobilním telefonu využívalo v roce 2023 v Plzeňském kraji již čtyři z pěti osob starších 16 let, které nejčastěji kombinují připojení prostřednictvím datového tarifu spolu s Wi-Fi.

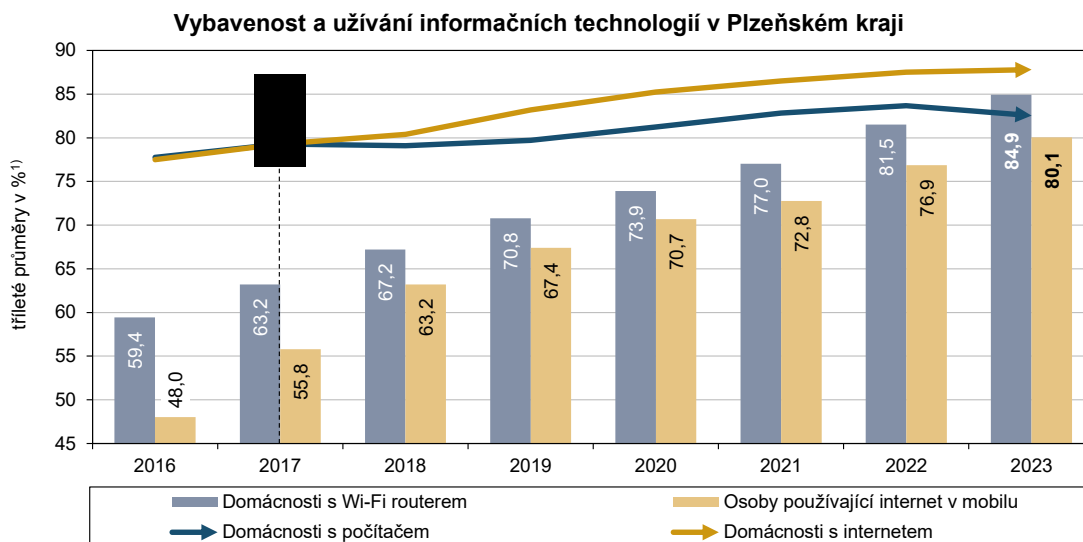
Na základě výsledků každoročního Výběrového šetření o využívání informačních a komunikačních technologií v domácnostech a mezi osobami bylo zjištěno, že v roce 2023¹ disponovalo **počítačem** (tj. stolním počítačem, notebookem nebo tabletem) 82,6 % domácností v Plzeňském kraji. Po dlouhodobém růstu s mírným poklesem mezi roky 2017/2018 o 0,2 procentního bodu byl od začátku sledování právě nyní mapován výraznější meziroční pokles tohoto podílu, a to o 1,1 p. b. Zároveň se jedná o nejvýraznější snížení v porovnání s ostatními kraji Česka. Pokles podílu domácností vybavených počítačem zaznamenaly pouze 4 kraje, kromě Plzeňského pak ještě kraj Karlovarský, Liberecký a Jihočeský. Naopak průměrně v Česku podíl meziročně narostl o 1,4 p. b. na hodnotu 82,1 %, nejvýrazněji v Ústeckém kraji o 3,1 p. b., kde je však dlouhodobě evidována nejnižší vybavenost domácností počítačem (75,2 %).

Na rozdíl od aktuálně klesajícího podílu užívání počítače v domácnostech stále dochází k růstu domácností s **internetem**. Už od roku 2017, kdy byl podíl uživatelů internetu a podíl domácností s počítačem totožný, dochází k zvětšování rozdílu mezi nimi. Trendem posledních let je tak zřejmě častější využívání internetu v mobilních telefonech, chytrých hodinkách, chytrých televizích atd. Meziročně došlo v Plzeňském kraji k mírnému navýšení vybavenosti domácností internetem o 0,3 p. b., což je mezi kraji, kromě Kraje Vysočina, kde došlo k poklesu, nejméně výrazný nárůst. V roce 2023 tak mělo připojení k internetu již 87,8 % domácností kraje, což je mírně nad republikovým průměrem (87,3 %). Pro porovnání v roce 2010 činil tento podíl v kraji jen 56,6 %. V průběhu vývoje byl zřejmý výraznější nárůst od roku 2019, kde roli patrně sehrála opatření v souvislosti s pandemií covid-19. Jednotlivci častěji nakupovali online, pracovali prostřednictvím internetu z domova nebo se například účastnili distanční výuky, čímž se potřeba vybavení domácností internetem zvýšila.

V souvislosti s rostoucí preferencí využívání mobilních i jiných zařízení narůstá i počet domácností, které v rámci bytu rozvádí pevné internetové připojení pomocí **Wi-Fi routeru**. V roce 2023 jich bylo v kraji evidováno téměř 85 % ze všech domácností, což představuje

KOMENTÁŘ

meziroční nárůst o 3,4 p. b. Průměr Česka činil 84,1 % domácností, nejvyšší hodnoty dosahuje Hl. město Praha s 87,2 %, naopak nejnižší Ústecký kraj (78,1 %).

¹⁾ v případě domácností podíl z celkového počtu domácností; u osob podíl z celkového počtu osob starších 16 let v kraji

Používání internetu v roce 2023 podle krajů

	Osoby používající internet v % ¹⁾				Osoby používající internet na mobilním telefonu v %			
	denně nebo téměř denně	alespoň jednou v posledních 3 měsících	alespoň jednou v životě	nikdy	osoby celkem ¹⁾	podle typu používaného připojení ²⁾		
						pouze datový tarif	pouze Wi-Fi	datový tarif i Wi-Fi
Česko	78,6	86,1	90,4	9,6	78,7	3,2	10,9	86,0
v tom kraje:								
Hl. město Praha	85,4	91,4	96,1	3,9	82,7	2,8	7,8	89,4
Středočeský	78,5	86,2	91,3	8,7	79,3	2,4	4,0	93,5
Jihočeský	80,2	87,1	90,7	9,3	78,7	2,7	20,0	77,3
Plzeňský	78,0	86,8	90,6	9,4	80,1	1,1	8,3	90,6
Karlovarský	76,1	88,0	91,8	8,2	81,6	7,3	8,3	84,4
Ústecký	78,9	85,6	91,8	8,2	80,9	7,8	10,5	81,6
Liberecký	69,7	81,5	88,8	11,2	75,0	6,5	8,3	85,2
Královéhradecký	75,6	82,8	85,8	14,2	75,1	3,6	12,1	84,2
Pardubický	72,6	85,3	87,3	12,7	78,3	2,2	13,4	84,4
Vysočina	79,3	85,0	87,9	12,1	77,1	1,1	8,6	90,2
Jihomoravský	76,1	84,5	88,2	11,8	75,2	1,9	20,1	78,0
Olomoucký	74,5	81,0	86,3	13,7	74,1	4,1	10,1	85,7
Zlínský	79,5	85,7	89,1	10,9	78,0	1,3	10,8	87,9
Moravskoslezský	82,6	87,7	91,7	8,3	80,8	3,2	11,2	85,6

¹⁾ podíl z celkového počtu osob starších 16 let v kraji; počítáno jako tříleté klouzavé průměry

²⁾ podíl z osob starších 16 let v daném kraji, které používají internet na mobilním telefonu; počítáno jako tříleté klouzavé průměry

V roce 2023 **použilo internet** alespoň jednou v posledních 3 měsících doma, ve škole, v práci nebo kdekoli jinde 86,9 % osob starších 16 let v Plzeňském kraji. Denně nebo téměř denně se jich k síti připojilo 78,0 %. Naopak nikdy, což se týká zejména starších věkových kategorií,

KOMENTÁŘ

internet nepoužilo 9,4 % z nich. Z toho vyplývá, že alespoň jednou v životě se k internetu připojilo přes 90 % osob starších 16 let v kraji, což je téměř totožná hodnota průměru Česka.

Mezi informačními a komunikačními technologiemi již několik let dominuje **mobilní telefon** a spolu s rozšířením jeho chytré verze rapidně přibýlo uživatelů, kteří se do sítě připojují nejčastěji právě jeho prostřednictvím. V Plzeňském kraji používá internet v mobilním telefonu přes 80 % osob starších 16 let a od roku 2016 se jejich podíl zvýšil o 32,1 p. b. S touto skutečností souvisí i výrazné navýšení procenta osob využívajících k přístupu na internet v telefonu datový tarif. Z celkového počtu osob starších 16 let v kraji, kteří používají internet v telefonu, jich 90,6 % kombinuje využití tarifu spolu s připojením k Wi-Fi. Pouze připojení k Wi-Fi využívá jen 8,3 % a naopak jen přes datový tarif se k síti připojuje 1,1 % z nich.

Moderní technologie spolu s připojením k internetu plní kromě informační i funkci komunikační. Údaje zjištěné z výběrového šetření ukazují na to, že **e-mail** ke komunikaci využívalo v roce 2023 celkem 81,6 % osob z Plzeňského kraje starších 16 let, což je mírně nad republikovým průměrem (81,3 %). V rámci komunikace se do popředí dostává mimo jiné i telefonování a posílání zpráv přes internet prostřednictvím aplikací jako je WhatsApp, Messenger, Skype aj. Ke komunikaci a zároveň ke sdílení informací (videí, fotek, reklamy atd.) se dnes stále častěji využívají **sociální sítě** jako YouTube, Facebook, Instagram, TikTok, Twitter, Pinterest a mnoho dalších. Každá nabízí jiný druh obsahu a typ komunikace, ale obecně je v Plzeňském kraji využívalo v roce 2023 přes 55 % osob starších 16 let, což je ovšem druhá nejnižší hodnota mezi kraji Česka. Nižší hodnoty bylo dosaženo už jen v kraji Královéhradeckém (53,2 %), naopak nejvyšší podíl byl mapován v Ústeckém kraji (65,3 %). Zvyšující se popularitu sociálních sítí dokládá i rostoucí procento jejich uživatelů. Ve srovnání s rokem 2010, kdy tento podíl dosahoval pouze hodnoty 14,8 %, je aktuální podíl téměř čtyřnásobný. Mezi další služby, které jednotlivci prostřednictvím informačních technologií využívají stále častěji, patří **internetové bankovníctví**, ke kterému přechází většina firem poskytujících finanční služby, ať už jde o běžné účty, spoření, pojištění, investice do podílových fondů atd. Zároveň se v současné době využívá přihlašovací údajů do internetového bankovníctví prostřednictvím státem uznané identity i k přihlášení do jiných služeb veřejného sektoru. I to je důvod, proč v rámci této kategorie dochází k navyšování počtu uživatelů, kterých bylo v roce 2023 v kraji 74,4 % starších 16 let.

Mimo jiné se v posledních letech, konkrétně v období pandemie covid-19, kdy nebylo možné navštěvovat celou řadu kamenných obchodů, ukázalo jako velmi využívanou službou **nakupování přes internet**. V roce 2023 se podíl nakupujících starších 16 let prostřednictvím internetu dostal v kraji na hodnotu 71,7 %. Jedná se o podíl osob, které nakoupily přes internet alespoň jednou za posledních 12 měsíců před datem dotazování. Jelikož se s rozvojem internetu stává virtuální prostor základním nejrychlejším a nejdostupnějším zdrojem informací pro veřejnost, vyhledávají zde uživatelé informace napříč různorodými oblastmi, které zasahují do jejich života. Specifickým typem vyhledávání, které je statisticky zjišťováno, jsou **informace o zdraví**. Na internetu je vyhledávalo v roce 2023 přes 56 % jednotlivců starších 16 let v Plzeňském kraji a od roku 2016 se tento podíl zvýšil o pětinu.

KOMENTÁŘ

Využívání vybraných služeb jednotlivci¹⁾ na internetu v Plzeňském kraji

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
e-mail	75,7	75,8	75,1	77,1	78,3	79,8	79,9	81,6
sociální sítě	42,6	47,1	52,1	53,6	53,8	51,4	54,3	55,4
internetové bankovníctví	51,8	55,5	59,2	63,0	64,8	67,6	70,2	74,4
nakupování přes internet ²⁾	46,6	49,9	53,3	57,9	63,7	69,4	69,2	71,7
vyhledávání informací o zdraví	35,9	43,2	45,9	51,4	56,9	60,5	57,5	56,1

¹⁾ podíl z celkového počtu osob starších 16 let v kraji; počítáno jako tříleté klouzavé průměry v %

²⁾ zahrnuje osoby, které v posledních 12 měsících přes internet alespoň jednou nakoupily jakékoliv zboží nebo službu

¹ Krajská data jsou počítána jako tříletý klouzavý průměr, jelikož velikost výběrového souboru v rámci výběrového šetření není dostatečná pro publikování krajských údajů za každý rok samostatně. To znamená, že např. za rok 2023 je údaj v krajském členění vypočítán jako vážený aritmetický průměr za roky 2022, 2023 a 2024.

Kontakt:

Stanislava Zychová

Krajská správa ČSÚ v Plzni

T: 377 612 253

M: 704 688 719

E: stanislava.zychova@csu.gov.cz